

JGZ-richtlijn Opvoedingsondersteuning

Evidence-tabellen

Evidence-tabel uitgangsvraag interventies. deelvraag C.

Welke instrumenten, methoden en programma's kunnen binnen de JGZ gebruikt worden: universele programma's opvoedingsondersteuning.

Naam beoordelaar: M. de Wolff.

Bibliografische referentie (1)	Mate van bewijs (2)	Studietype (3)	Onderzochte populatie (4)	Doel v.d. studie (5)	Meetmethode (6)	Analyse (7)	Uitkomst (8)	Locatie onderzoek (7)	Opmerkingen (10)
Thomas en Zimmer Gembeck, 2007	A1	Meta-analyse	PCIT 32 studies Zeer variabel welke populatie	Effectiviteit PCIT en Triple P (PCIT voor ouders van 4- tot 7-jarigen met externaliserend . gedrag)	PCIT 32 studies Triple P 28 studies	Meta-analyse	PCIT heeft grote uitkomsten (parent reports)	AUS	Effecten van PCIT zijn sterker dan die van Triple P PCIT: zowel voor ouder als kind grote effecten Triple P: moderate to large Ouderrapportages PCIT bewezen effectief, Triple P waarschijnlijk effectief
Bunting, 2004	A1	Beschrijvend literatuuroverzicht van eerdere meta-analyses	Meta-analyses van ouderprogramma's waarbij effect	Overzicht bieden van reviews die eerder gedaan zijn naar effectiviteit ouderprogramma'	Beschrijvend	Narratief	Group-based ouderprogramma's en ind. ouderprogramma's: small to medium improvements in	Ierland	Een overzicht van eerdere meta-analyses

		es	onderzocht werd op ouderlijk welbevinden en gedrag kind	s			depression and psychosocial health Verder ook pos. uitkomsten op gedrag kind en oudergedrag (voor de korte termijn)		
McLennan en Lavis	A1	Beschrijvend literatuuroverzicht	12 ouderinterventies die in een Canadese stad worden aangeboden	Effectiviteit beschrijven van aantal interventies	Beschrijvend	Narratief	Van de 12 interventies zijn er 3 in een RCT onderzocht, maar die zijn niet goed geëvalueerd	Canada	Kloof tussen de praktijk en onderzoek
Bayer, Hiscock e.a., 2009	A2	RCT	733 moeders van 7 mnd, oude infants	Long-term-effect van korte universele ouderprogramma's	733 moeders doen mee aan de interventie tussen 8 en 15 mnd. 589 aan de nameting op 2 jaar		Externaliseren (CBCL) Mental health moeder Geen verschil. Wel in de interventiegroep meer reële verwachtingen van de ontwikkeling v.h. kind	AUS	Een kort, universeel ouderprogramma is onvoldoende om externaliserende problemen op preschoolleeftijd te voorkomen Effecten doven uit

Duncan, Bardacke, 2010	C	Beschrijven de studie	27 zwangere vrouwen	Effect van mindfulnessstrai- ning als oudereducatie (training van 9 keer, 3 uur)	Voor - en nameting		In de kleine groep worden pos. effecten gevonden van de oudereducatie	USA	Vaag Zelfrapportages
------------------------------	---	--------------------------	------------------------	---	--------------------	--	---	-----	-----------------------------

Evidence-tabel uitgangsvraag interventies. deelvraag C: welke instrumenten, methoden en programma's kunnen binnen de JGZ gebruikt worden: programma Triple P. Naam beoordelaar: M. de Wolff.

Bibliografische referentie (1)	Mate van bewijs (2)	Studietype (3)	Onderzochte populatie (4)	Doel v.d. studie (5)	Meetmethode (6)	Analyse (7)	Uitkomst (8)	Locatie onderzoek (7)	Opmerkingen (10)
Thomas en Zimer Gembeck, 2007	A1	Meta-analyse		Effectiviteit PCIT en Triple P alle levels (PCIT voor ouders van 4- tot 7-jarigen met ext. gedrag)	PCIT 32 studies Triple P 28 studies	Meta-analyse	PCIT heeft grote uitkomsten (parent reports) Triple P: moderate to large voor kind en ouder Triple P level 1 heeft kleine effecten	AUS	Effecten van PCIT zijn sterker dan die van Triple P PCIT: zowel voor ouder als kind grote effecten Triple P: moderate to large Ouderrapportages PCIT bewezen effectief, Triple P waarschijnlijk effectief
Nowak en Heinrichs, 2008	A1	Meta-analyse met 55 studies	11.797 gezinnen	Effectiviteit van Triple P (alle niveaus; alle formats) op parenting skills; parenting wellbeing en child problem behavior	Samenvoegen van eerdere studie-uitkomsten m.b.v. meta-analyse Zowel RCT's als non-RCT's	Idem	Overall uitkomsten: Parenting skills D = 0,38, Child problem beh. d = 0,45 Wellbeing: d=	Australië	Level 4 en 5 effectiever dan lagere levels. Individuele format effectiever dan groepsformat

							0,17		RCT effectiever dan non-RCT
Prinz, Sanders, Shapiro, Whitaker, Lutzker, 2009	A2	RCT	18 regio's in de VS worden verdeeld over Triple P-regio of 'gebruikelijke hulp'-regio	Effectiviteit van level 1 Triple P vaststellen op het niveau van de gemeenten (regio) waarbij indicatoren van kindermishandeling als uitkomstmaat worden meegenomen	3 indicatoren worden vooraf en achteraf gemeten: 1) aantal gevallen kindermishandeling 2) aantal uithuisplaatsingen 3) Aantal verwondingen t.g.v. mishandeling	Percentage in beide type regio's worden vergeleken met t-toetsen	Op alle de 3 indicatoren worden grote effecten gevonden van Triple P level 1	VS	Niet vast staat dat de gevonden verschillen ook daadwerkelijk toe te schrijven zijn aan Triple P
Sanders, Calam, Durand, 2008	A2	RCT	Community-based Steekproef met kinderen tussen 2 en 9 jaar	Triple P level 1 en 2	454 gezinnen Interventie: tv-programma + zelfhulpboek Controlegroep alleen tv-programma		In beide groepen vooruitgang op oudergedrag en probleemgedrag Verschillen tussen groepen zijn klein	UK	Tv-programma is al effectief om effecten te bereiken Zelfhulpboek voegt weinig toe
De Graaf, Speetjens e.a., 2008	A1	Meta-analyse 25 studies	2537 gezinnen	Effectiviteit van Triple P level 4 Probleemgedrag K	Samenvoegen van eerdere studie-uitkomsten m.b.v. meta-analyse Zowel RCT's als non-RCT's	Idem	Problem behavior d = 0,88 na 6 mnd. na 12 mnd. effect sterker	NL	Grote effecten o.b.v. ouderrapportages Effect werd sterker na langere tijd Wel heterogene set studies

Bodenmann, Cina, Ledermann, Sanders, 2008	A2/B	RCT met twee vergelijkingsgroepen (niet behandelde groep, groep die relatietherapie krijgt)	50 paren in de Triple P-groep 50 paren in de controlegroep 50 paren in de relatietherapiegroep (kinderen tussen de 2 en 12 jaar oud, gemiddeld 6 jaar)	Effectiviteit van Triple P (level 4, groepsformat) toetsen i.v.m. andere condities over periode van 1 jaar en nagaan of het Australische programma ook effectief is in Zwitserland	Op 4 meetmomenten, (1 voor en 3 na de interventie) worden vragenlijsten door de ouders ingevuld: Parenting Scale Parent Problem Checklist ECBI Dyadic Adjustment Scale	Mixed-model-analyses en ANOVA	Met name moeders profiteren van Triple P: ze rapporteren minder overreactief gedrag, minder probleemgedrag bij K en minder opvoedingsconflicten Bij vaders slechts weinig significante effecten Triple P wel effectiever dan de relatietherapie	Zwitserland	Triple P (level 4, groepsformat) vooral effectief voor de moeders, veel minder significante effecten bij de vaders
Whittingham, Sofronoff, Sheffield, Sanders, (2009)	A2	RCT met een controlegroep (wachtlister)	59 gezinnen met diagnose autisme in behandel- (n = 29) en controlegroep (n = 30)	Effectiviteit van Triple P Stepping Stones voor ouders van kinderen met autisme	Op 3 momenten (vooraf, achteraf, na 6 mnd.) oudervragenlijsten ECBI (probleemgedrag kind) Parenting Scale (opvoedgedrag)	MANOVA	Ouders rapporteren minder probleemgedrag bij kind, ouders rapporteren minder negatief opvoedgedrag (laksheid, overreactiviteit en breedsprakigheid) en ouders	Australië	Het feit dat enkel ouderrapportages zijn gebruikt is een beperking

							rapporteren meer welbevinden met ouderschap		
Whittingham, Sofronoff en Sheffield, 2004	C	Pilotstudie waarin eerste ervaringen van ouders worden geëvalueerd	42 ouders wiens kinderen autisme hebben	Evaluatie van de eerste ervaringen met Triple P Stepping Stones bij ouders met autistische kinderen	Ouders bekijken dvd over Triple P Stepping Stones en beoordelen dan op vragenlijsten acceptatie, bruikbaarheid en hun intentie om deze strategie te gebruiken Verder vragenlijsten over attributies en ouderlijke controle en een focusinterview met 2 ouders	Regressie	Ouders reageerden positief op het programma; ouders achten dit bruikbaar	Australië	Pilotstudie
De Graaf, Onrust, Haverman, Janssens	B	Triple P-groep (n = 136) en een vergelijkingsgroep (n = 53); geen aselecte toewijzing	Gezinnen waarbij kind gemiddeld 5 tot 6 jaar oud is, in Triple P-regio en vergelijkbare regio	Evaluatie van Triple P-opvoedsteun in vergelijking met de gangbare opvoedingsondersteuning in de JGZ	Ouders vullen vooraf en achteraf vragenlijsten in SDQ Parenting Scale (opvoedgedrag) Being a parent (welbevinden als ouder)	ANOVA	Bij beide groepen wordt over de tijd positieve vooruitgang geboekt: probleemgedrag neemt af, parenting styles verbeteren. Maar bij de Triple P-groep is de vooruitgang	Nederland	Alleen vragenlijsten Het aantal ouders in de vergelijkingsgroep was bij de nameting van 3 mnd. erg klein geworden (n = 26 i.p.v. de oorspronkelijke n = 53)

							groter! Grotere afname in laksheid, en total parenting dysfunction; grotere toename in parental competence		
Turner, Sanders, 2005	C?	Discussie stuk		Hoe moet Triple P geïmplementeerd worden?	Literatuuroverzicht		Enkele aanbevelingen voor de implementatie	Australië	
Spijkers, Janssen, De Meer, Reijneveld, 2010	-	Opzet van een RCT	Ouders van kinderen (9-11 jaar) met een verhoogde score voor psychosociale problemen (op de SDQ)	Effectiviteit van Triple P level 3	Controlegroep en Triple P-groep die voor, direct na en na 6 en 12 mnd. vragenlijsten invullen		Nog geen uitkomsten	Nederland	Enkel de opzet
Sanders, Prinz, Shapiro, 2010	C	Evaluatie van het gebruik van Triple P nadat mensen getraind zijn	650 hulpverleners die Triple P-training hebben ondergaan hebben vragenlijst ingevuld	Evalueren van de training en het gebruik van Triple P	650 dienstverleners hebben vragenlijst over gebruik van Triple P ingevuld	Beschrijvend en chikwadraat	Mensen die positieve feedback krijgen na de training en die weinig moeilijkheden ervaren met Triple P worden enthousiaste gebruikers Mensen die meer onzeker zijn en	USA	Nogal evident

							meer moeite hebben om Triple P te integreren in hun werk zijn minder enthousiaste gebruikers		
Wiggins, Sofronoff en Sanders, 2009	B	RCT quasi exp.	Ouders met verhoogd risico op mishandeling	Evaluatie van Pathways Triple P	60 ouders van kinderen tussen de 4 en 10 jaar. Kinderen hebben hoge score voor emotionele en gedragsproblemen 27 interventiegroep 22 controlegroep	MANOVA	Gezinnen in interventiegroep: verbetering ouder-kindrelatie, afname probleemgedrag	AUS	Enkel ouderrapportages, geen observaties
Matsumoto, Sofronoff e.a., 2010	A2	RCT	Community-based steekproef	Effectiviteit van Triple P in Japan	54 Japanse gezinnen 28 in interventiegroep 26 in controlegroep	MANOVA	Significante verbetering van opvoedvaardigheden van de ouders	Japan	Enkel ouderrapportages
Hahlweg, Heinrich, Kushel, 2010	A2	RCT	Community-based steekproef met preschoolers (4,5	Effectiviteit van Triple P in Duitsland	280 gezinnen 186 in		Significante afname disfunctioneel	Duitsland	Zowel vragenlijsten als observaties

Evidence-tabel uitgangsvraag interventies. deelvraag C: welke instrumenten, methoden en programma's kunnen binnen de JGZ gebruikt worden: programma's opvoedingsondersteuning voor risicogroepen.
 Naam beoordelaar: M. de Wolff.

Bibliografische referentie (1)	Mate van bewijs (2)	Studietype (3)	Onderzochte populatie (4)	Doel v.d. studie (5)	Meetmethode (6)	Analyse (7)	Uitkomst (8)	Locatie onderzoek (7)	Opmerkingen (10)
Kane, Wood, Barlow	A1	Beschrijvend, kwalitatief literatuuroverzicht	4 kwalitatieve papers naar effectiviteit ouderprogramma's (geen RCT's)	Inventariseren van de ervaringen en percepties die ouders hebben van ouderprogramma's	Kwalitatief	Kwalitatief	Er worden een aantal key factors benoemd die cruciaal zijn voor een goede ouderinterventie	UK	Geen harde uitkomsten Pleidooi voor het serieus nemen van het ouderperspectief
Barlow, Coren, Steward, Brown, 2001	A1	Meta-analyse	Ouders in risicogroepen (kindproblemen: ADHD, CD, Down, ontw.achterstand) Kinderen 3 tot 8 jaar 1 studie met adolescenten	Effectiviteit van group-based ouderprogramma gericht op psychosociale gezondheid moeder 3 typen programma's: - gedragstherapie - multimodaal - cognitieve gedragstherapie	Meta-analyse met 17 RCT's naar group-based programma's Voor ouders Gericht op psychosociale gezondheid moeder Meta-analyse	Meta-analyse	Depressie d = 0,30, Anxiety/distress d = -0,50, Self esteem d = -0,40 Partnerrelatie d = -0,40	UK	Ouderprogramma's kunnen significante bijdrage hebben aan de korte termijn psychosociale gezondheid van moeders Geen conclusies m.b.t. typen programma's

Barlow, Parsons, Stewart-Brown, 2005	A1	Meta-analyse	Ouders van kinderen jonger dan 3 jaar, die risico lopen op psychosociale problemen	Effectiviteit van ouderprogramma onder de 3 jaar (preventie psycho-sociale problemen)	Meta-analyse van 5 RCT's naar ouderprogramma's die psychosociale problemen bij kind Aparte meta-analyse van ouderrapportages en observationele gegevens	Meta-analyse	De meta-analyse van de ouderrapportage laat geen significant effect zien van de ouderprogramma's, terwijl de meta-analyse van de observatie gegevens wel een significant effect laat zien	UK	RCT's waarbij effect van ouderprogramma's wordt geobserveerd vinden sterkere effecten dan RCT's die de uitkomst meten m.b.v. ouderrapportages! Op korte termijn worden wel effecten gevonden, op de langere termijn niet Dus de effecten van dit soort programma's doven uit
Barlow, Kendrick, Polnay, Stewart, Brown, 2008	A1	Meta-analyse	Ouders met verhoogd risico op mishandeling	Effectiviteit van group-based ouderprogramma's ter voorkoming van mishandeling	Meta-analyse van 7 studies die ouderprogramma's evalueren ter voorkoming van mishandeling	Meta-analyse	Slechts 3 van de 7 studies hebben objectieve uitkomsten m.b.t. mishandeling gemeten Geen enkel programma bleek effectief op alle uitkomstmaten	UK	Kwaliteit van de studies in de meta-analyse varieert sterk Vooral focus op fysieke mishandeling, minder op verwaarlozing Het positieve effect van PCIT moet toegeschreven worden aan de individuele wijze waarop deze gegeven wordt
Manning, Homel en Smith 2010	A1	Meta-analyse	Ouders van gezinnen in risicogroepen	Effectiviteit van preventieve programma's gericht op de ontwikkeling van het kind in risicogroepen (gemeten in de adolescentie)	Meta-analyse van 17 RCT's waarin 11 verschillende programma's voor de ontwikkeling van risicogroepen geëvalueerd worden	Meta-analyse		USA	Intensieve programma hebben sterkere effecten; programma's die een vervolg hebben zijn meer effectief

Wallace en Rogers (2010)	A1	Meta-analyse van 32 studies	In deze meta-analyse worden RCT's opgenomen naar effectiviteit van interventies voor jonge kinderen (< 3 jaar) die een risico lopen op ontwikkelingsachterstand	Effectiviteit van interventies voor kinderen onder de 3 jaar die een verhoogd risico hebben op ontwikkelingsachterstand (Niet alleen ouderprogramma's ook andere interventies)	Studies werden ingedeeld o.b.v. kwaliteit (type 1 was RCT en type 2 was een studie met vergelijkingsgroep)	Meta-analyse	Meest effectieve interventies gebruiken een combinatie van deze 4 procedures: 1) parental involvement en coachen van ouders; 2) afstemming op ontwikkelingsprofiel van ind. kind; 3) focus op brede range aan doelen; 4) zo vroeg mogelijk in de ontwikkeling	USA	Per groep (premature kinderen, kinderen met ontwikkelingsachterstand) worden aanbevelingen gegeven Vervolgens de 4 key factoren Ten slotte de implicaties voor kinderen met autisme
Brotman, Keily, Huang, Rosenfelt e.a., 2008	A2	RCT	8 mnd. oude kinderen met hoog risico op antisociaal gedrag	Langetermijneffectiviteit van Incredible Years	92 kinderen van 4 jaar oud 47 in interventiegroep 45 in controlegroep Krijgen interventie over periode van 24 mnd.		Significante effecten op geobserveerde agressie bij kind Responsief oudergedrag, hardhandig oudergedrag en ontwikkelingsstimulering Geen effecten voor ouderreportage van agressie		Zowel geobserveerde als zelfreportage als uitkomstmaat De rapportages geven zwakkere uitkomsten dan de observatiegegevens

DuMont, Mitchell, Greene, Lee, Lowenfels, Rodriquez, 2008	A2	RCT	1173 gezinnen met verhoogd risico op mishandeling	Effectiviteit van ouderprogramma Healthy Families New York (HFNY)	Interventie- en controlegroep Moeders worden geïnterviewd over opvoedgedrag en probleemgedrag kind	MANOVA	In eerste kwartaal geen verschillen; in tweede half jaar minder agressie bij kind en minder hardhandig ouderlijk gedrag	USA	Huisbezoeken zijn een belangrijke factor voor de effectiviteit van ouderprogramma's
Hayes, Matthews, Copley, Welsh, 2007	A2	RCT met wachtlijstgroep als controlegroep	Moeders van peuters die zich zelf hebben gemeld wegens problemen bij de opvoeding	Effectiviteit van het ouderprogramma bij moeders dat gericht is op het verlagen van ouderlijke stress	65 moeders krijgen de interventie van 1 dag (6 uur intensief skill-based program) 59 moeders in controlegroep Moeders vullen vooraf, na 2 weken en na 6 weken vragenlijsten in	ANOVA	Moeders rapporteren verlaging in depressie, angst en stress, meer tevredenheid met ouderschap en minder probleemgedrag	AUS	Niet helemaal zeker of de veranderingen aan de interventie toegeschreven kunnen worden
Belsky, Melhuish, Barnes, Leyland en Romaniuk, 2006	A2	RCT Quasi-experimenteel	150 achterstandsgemeenten waar met Sure Start gewerkt wordt vergeleken met 150 gemeenten zonder Sure Start	Effectiviteit van Sure Start	In de Sure Start-groep zijn 16.502 moeders van kinderen die 9 en 26 maanden oud waren geïnterviewd. Bij de kinderen is een cognitieve test		De verschillen tussen beide groepen waren beperkt en relatief klein	UK	Vooraf de meest gedepriveerde gezinnen bleken te profiteren van Sure Start

					afgenomen. In de vergelijkingsgroep zijn 2610 moeders geïnterviewd en is ook een test afgenomen bij de kinderen				
Melhuish, Belsky, Leyland en Barnes, 2008	A2	RCT	Gezinnen zijn woonachtig in achterstandsgebieden van Engeland (Sure Start-gebied in de exp. groep, geen Sure Start-gebied in de controlegroep)	Effectiviteit van Sure Start toetsen	In een quasi-experimentele opzet Sure Start-gezinnen vergeleken met gezinnen die geen Sure Start ontvangen In de Sure Start-groep zaten 5883 gezinnen met een 3-jarig kind, in de vergelijkingsgroep 1879 gezinnen	Beide groepen werden vergeleken op 14 uitkomstmaten die betrekking hebben op cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind, oudercompetentie, roken door de ouders, welbevinden en BMI	De Sure Start-gezinnen verschilden in positieve zin van de vergelijkingsgezinnen: kinderen lieten meer sociaal gedrag zien, minder negatief opvoedgedrag bij de ouders en ouders schakelden sneller en meer hulp in dan de vergelijkingsgezinnen	UK	<ul style="list-style-type: none"> - Zeer grote steekproef - Naast vragenlijsten ook observaties <p>Dat deze studie sterkere effecten laat zien dan eerdere studies naar Sure Start geeft aan dat toegenomen blootstelling aan dit programma haar vruchten afwerpt</p>

Hutchings, Bywater e.a., 2007	A2	RCR quasi experiment	11 Sure Start-gebieden	Effectiviteit van Sure Start					
Belsky, Melhuish Barnes, Leyland en Romaniuk, 2006	A2	RCT Quasi-exp	150 achterstandsgemeenten waar met Sure Start gewerkt wordt vergeleken met 150 gemeenten zonder Sure Start	Effectiviteit van Sure Start bij kinderen met verhoogd risico op CD	153 kinderen met verhoogd risico op CD 104 in interventiegroep 49 in vergelijkingsgroep		Opvoedvaardigheden toegenomen Probleemgedrag afgenomen	UK	Op de meeste uitkomstmaten pos. effecten Zowel vragenlijsten als observaties
Asscher, Hermanns, Dekovic, Reitz, 2006	A2	RCT Quasi-experimenteel	Moeders die zelf rapporteren dat ze problemen met hun kind ervaren Kind is 2,5 jaar oud	Effectiviteit van Home-Start	54 gezinnen die Home-Start kregen zijn vergeleken met 51 gezinnen die ook stress in de opvoeding ervoeren maar geen opvoedingsondersteuning ontvingen (zij kwamen uit een regio waar Home-Start niet aangeboden werd) De gezinnen vulden op 4 verschillende momenten	MANCOVA	Home-Start bleek effect te hebben op het welzijn van de moeder: minder depressief en meer competent in de opvoeding Qua opvoedingsgedrag werd bij een aantal variabelen geen effect gevonden, maar wel bleken Home-Start-moeders consistentere en minder	NL	Home-Start leidt tot pos. veranderingen, geen bewijs dat Home-Start leidt tot achteruitgang Hoogrisicogezinnen zijn meer gevoelig voor Home-Start dan laagrisicogezinnen. In zowel de Home-Start-groep als de vergelijkingsgroep was het probleemgedrag van het kind afgenomen. De veranderingen in kindgedrag kunnen dus niet met zekerheid aan Home-Start worden toegeschreven.

					(voorafgaand aan Home-Start, na 1 maand Home-Start, na afloop van Home-Start en een half jaar na beëindiging van Home-Start) een vragenlijst in en werden thuis bezocht, waarbij observatiegegevens verzameld werden		negatief op te voeden dan controlegroepmoeders na afloop van Home-Start Home-Start effectief voor alle deelnemers		
Asscher, Dekovic, Prinzie, Hermanns, 2008	A2	RCT Quasi-experimenteel	Moeders die zelf rapporteren dat ze problemen met hun kind ervaren Kind is 2,5 jaar oud	Effectiviteit van Home-Start	66 moeders in de Home-Start-groep, 58 moeders in de controlegroep (ontvangen geen support) En nog een normgroep van 41 moeders Voormeting en na 6 mnd. T2, en na weer 6 mnd. T3 (vragenlijsten)		Home-Start-groep gaat vooruit op maternal wellbeing. Op gedrag wel een vooruitgang in de zelfrapportage maar niet in de observaties	NL	

Johnson, Whitelaw, Glazebrook, Israel, 2009	A2	RCT	Zeer premature kinderen vanaf IC tot 6 weken na ontslag uit ziekenhuis	Effect van Parent Baby Interaction Programs (PBIP's) bij prematuren Programma beoogt ontwikkeling van prematuren te verbeteren	333 prematuren 112 in interventiegroep 121 in controlegroep Op de leeftijd van 24 mnd. verrichte psycholoog metingen bij kind		Geen significant verschil op Mental Development Index		Geen effect voor PBIP op kinderlijke ontwikkeling na 2 jaar Daarom beter de interventie starten als K uit het ziekenhuis thuiskomt
Bagner, Sheinkopf, 2010	A2	RCT Quasi-exp	Prematuren	Effectiviteit van Parent-Child Interaction Therapy (PCIT) bij het voorkomen van gedragsproblemen bij prematuren	14 prematuren in interventiegroep 14 in controlegroep 13 therapie sessies, waarbij ouders leren hoe ze sensitief moeten reageren en effectief disciplineren		Minder agressie, minder internaliseren, meer gehoorzaam	USA	Alleen moederrapportages
Brody, Kogan, 2008	A2	RCT quasi	Afro-Amerikaanse gezinnen van het platteland, kinderen van 11	Effectiviteit van programma om alcoholinname te verlagen Strong Afr AM Families (SAAF)	369 in interventiegroep 298 in controlegroep	MANOVA	Effectief in voorkomen van vroege alcoholinname Ook ter voorkoming van CD	USA	Ouderrapportages en interviews

Evidence-tabel deelvraag I: kosteneffectiviteit opvoedingsondersteuning.

Naam beoordelaar: B. Prinsen.

Algemeen deel								
Bibliografische referentie (1)	Mate van bewijs (2)	Studietype (3)	Onderzochte populatie (4)	Doel v.d. studie (5)	Meetmethode (6)	Bevindingen (7)	Locatie onderzoek (8)	Opmerkingen (9)
Hermanns, Ory, Schrijvers, 2005. Helpen bij opgroeien en opvoeden: eerder, sneller, beter. Utrecht: Universiteit Utrecht.	A1	Advies op basis van reviews en raadpleging belangenbenden		Advies over vroegtijdige signalering en interventies bij opvoed- en opgroei problemen	Review, focusgroep, feedbackmeeting, consensusbijeenkomst	Consensus over de noodzaak van vroegtijdig ingrijpen boven interventies op latere leeftijd Rendement van vroege investeringen in het opvoeden is groter dan latere investeringen	NL	Geen specifieke kosteneffectiviteitsstudie
Lilley, S., 2007. Cost benefit analysis of interventions with parents: literature review. London: Department for Children, Schools and Families.	B	Review	Engelstalige studies	Kosten-batenanalyse van interventies voor ouders	Review van 144 studies van interventies voor ouders die uitkomsten voor ouders vermelden	Huisbezoeken voor risicogezinnen zijn kosteneffectief (VoorZorg, Healthy Families) Enig bewijs van kosteneffectiviteit van oudertrainingen, maar langetermijnresultaten ontbreken	UK, OECD-landen	Weinig robuuste studies (data over kosten en baten), veel studies met schattingen van kosten en baten Nauwelijks zicht op langetermijnuitkomsten
Karoly, L., Kilburn, M. en Cannon, J., 2005. <i>Early childhood interventions. Proven</i>	A1	Review	Amerikaanse studies	Kosteneffectiviteitsstudie van 20 interventieprogramma's in de vroege	Review van effectstudies en kosteneffectiviteitsanalyse van 20 interventies in drie	Negen kosteneffectieve programma's geïdentificeerd: Perry Preschool Program, Chicago CPC, Abecedarian, CCDP, HIPPIY, IHDP, NFP, HV,	USA	Bepaalde eenheid in criteria voor kosten-batenanalyse

<i>results, future promise. Santa Monica: RAND Corporation.</i>				kindertijd	vormen: huisbezoeken, opvoedsteun, combinatieprogramma's	ECE		
Aos, S., Lieb, R., Mayfield, J., Miller, M. en Pennucci, A., 2004. Benefits and costs of prevention and early intervention programs for youth. Olympia: Washington State Institute for Public Policy.	A1	Review en berekening van kosteneffectiviteitsratio	Amerikaanse evaluatiestudies	Identificatie van kosteneffectieve interventies op 7 uitkomstgebieden	Review van 3500 evaluatiestudies in combinatie met kosteneffectiviteits schatting van programma's met 1 of meer van de volgende uitkomstmaten: onderwijs, criminaliteit, verslaving, kindermishandeling, tienerzwangerschap, publieke dienstverlening	Hoogste kosteneffectiviteit voor interventies voor jongeren met beginnend afwijkend en crimineel gedrag Huisbezoeken voor risicogezinnen en hoog-risicomoeders zijn kosteneffectief Ontwikkelingsstimulering voor 3- en 4-jarigen in risicogezinnen is kosteneffectief	USA	Drie in NL in de JGZ gebruikte interventies kosteneffectief, t.w. Good Behaviour Game (Taakspel), kosten-batenratio van 1:25, Life Skills Training (Levensvaardigheden, 1:26) en Nurse Family Partnership (VoorZorg, 1:26)
Melhuish, E., Belsky, J. en Barnes, J., 2010 Evaluation and value of Sure Start. <i>Archives of Disease in Childhood</i> , 95, 159-161.	B	Evaluatiestudie van Sure Start met schatting kosteneffectiviteit	Evaluatie onder 3500 Sure Start Centers	Effectiviteit van Sure Start-beleid		Enorme variatie in (kosten)effectiviteit tussen (beste en slechtst presterende) centra Kwaliteit professional(s) is bepalende werkzame factor Kosten van £ 7,8 biljoen in 2010 leveren een geschatte opbrengst over 20 jaar op van £ 612 biljoen voor universele	UK	Geen specifieke uitkomsten kosten-effectiviteit opvoedingsondersteuning

						interventies en over 10 jaar van € 269 miljard voor doelgroepgerichte interventies		
Doorten en Rouw, 2006. Opbrengsten van sociale investeringen. Amsterdam/Den Haag: SWP/RMO.	B	Review, casestudy's en kosten-batenanalyse	Casestudy zes beleidsprogramma's	Effecten, kosten en baten (opbrengsten) van sociale investeringen inzichtelijk maken	Kosten-batenanalyses van zes beleidsprogramma's, waaronder de preventie van antisociaal gedrag en kindermishandeling	Voorbeelden van meest effectieve programma's in hun soort: VoorZorg onder de huisbezoeken en Kaleidoscoop in de ontwikkelingsstimulering	NL	Uitkomsten vooral bepaald door buitenlandse en met name Amerikaanse studies
Posthumus, J.A., 2009 Preventive effects and cost-effectiveness of the Incredible Years program for parents of pre-schoolers with aggressive behavior. Utrecht: UMC Utrecht.	A2	Effectiviteit studie	Case-control-studie	Kosteneffectiviteitsanalyse van Incredible Years-oudertraining in vergelijking tot 'care as usual' voor kleuters met risico op chronische gedragsproblemen	Promotieonderzoek met case-control-design naar de kosteneffectiviteit van oudercursus Incredible Years in NL Kostendata waren interventiekosten, publieke dienstverlening zoals gezondheidszorg, speciaal onderwijs, eerste hulp, reiskosten, arbeidsproductieve	Incredible Years is kosteneffectief vanuit het perspectief van gezin en samenleving	NL	Vanuit het perspectief van de publieke dienstverlening is de IY niet per se kosteneffectief met een variatie in nettokosten van € 40 - € 178 voor een punt winst op de schaal voor gedragsproblemen

					<p>ries</p> <p>Follow-up gedurende twee jaar</p> <p>Opbrengsten vanuit publieke diensten, gezinnen en maatschappelijk perspectief</p>			
Van Keulen c.s., 2010	C	Factsheet	Opsomming van uitkomsten op JGZ-variabelen	Bepaling van beste bewijs voor effectiviteit en resultaten op deelgebieden van de JGZ	Overzichtsstudie	<p>JGZ wordt actief, systematisch en gratis aangeboden aan 3,9 miljoen Nederlandse kinderen van 0 tot 19 jaar</p> <p>Bij een bereik van 95% kost het totale preventieprogramma JGZ 120 euro per kind per jaar (2007)</p> <p>Dienstenpakket: volgen ontwikkeling kind, informatie, voorlichting en advies aan kind en/of ouders, diverse interventies, waaronder medisch onderzoek, gezondheidsvoorlichting, vaccinaties, screenings en zorg op maat Een groot deel van deze interventies is bewezen effectief</p> <p>De gezondheidswinst is groot</p>	NL	Ondersteuning bij de opvoeding maakt onderdeel uit van het dienstenpakket; wel specifieke data over stand van zaken opvoeding, geen gegevens kosteneffectiviteit

Foster, E.M., Prinz, R., Sanders, M. en Shapiro, C.J., 2007 The costs of a public health infrastructure for delivering parenting and family support. Children and Youth Services Review.	B	Kostenstudie public-health-aanpak opvoedingsondersteuning	Data van 9 provincies in South Carolina, USA	Vergelijking kosten en opbrengsten van een public-health-infrastructuur voor opvoedingsondersteuning in South Carolina (USA)	Kostenstudie implementatie en toepassing Triple P in meerdere sectoren afgezet tegen kostenschatting bij 100% bereik	De kosten voor een populatiebrede implementatie van Triple P niveau 1 tot 5 bedragen \$ 12,74 per kind Schatting dat kindermishandeling er tot 10% per jaar door daalt	South Carolina, USA	Uitvoeringskosten zijn niet meegerekend, alleen de implementatiekosten De opbrengsten van de interventie zijn beperkt tot een schatting van de kosten op het gebied van kindermishandeling
Barrett, H., 2007 Evaluating recent evaluations of Sure Start, Home-Start and Primary Age Learning Study. London: Family & Parenting Institute.	B	Evaluatieview	Data van 3 programma's	Vergelijking uitkomsten drie interventieprogramma's voor gezinsondersteuning	Evaluatiestudie naar evaluaties van Home-Start, Sure Start en Primary Age Learning Study	Enorme variatie en variantie (£ 300 - £ 4200) in kosten per kind van uitvoeringslocaties van Sure Start Geen kostenstudie van Home-Start en PALS.	UK	Auteur stelt dat het in 2007 te vroeg is voor een kosteneffectiviteitsstudie van deze programma's

Klein Velderman, Hosman, Paulussen Onderzoeksprogrammering opvoed- en opgroei-ondersteuning. 2007. Den Haag: ZonMw.	A1	Programmeringsstudie	Instrumenten en interventies gericht op kinderen en doelgroep met een hoog risico voor het ontstaan of het verder ontwikkelen van ernstige opvoed- of	Stand van zaken studie naar de kennis over signaleringsinstrumenten voor vroegtijdige signalering en risicotaxatie bij kinderen en jeugdigen en kennis over de effectiviteit van interventies op	Review, focusgroep, consensusbijeenkomst Review instrumenten in Picarta, Psychinfo en Cochrane vanaf 1995 Review interventies in	Signalering: SDQ is bruikbaar tot 18 jaar en PSYBOBA en PSC voor 7 tot 12 jr. bij problematische ontwikkeling, DIMS wenselijk maar niet onderzocht Wenselijk BITSEA met Samen Starten Voor signalering suicide ROD en voor delinquentie SIQ-JR		Veel signaleringsinstrumenten zijn te uitvoerig voor bruikbaarheid in de JGZ (CBCL e.d.) Ook zijn er psychometrische beperkingen bij bijna alle instrumenten
--	----	----------------------	---	--	--	--	--	---

			opgroeioproblematiek	het terrein van opvoed- en opgroeiondersteuning	Picarta, Psychinfo Medline, ERIC en Cochrane vanaf 1995\.	<p>ITR-CAT is veelbelovend</p> <p>Bij KIPPPPI, LSPPK, KIVPA psychometrische twijfels</p> <p>Voor zorgwekkende opvoedsituaties: NOSI, VGF, CARE-NL, JVQ, PCCTS, VOBO en SPUTAVAMO, maar met psychometrische bemerkingen</p> <p>Interventies: acht interventies voor zorgwekkende opvoedsituaties, die op basis van de overzichtsstudies met de meeste evidentie zijn gewaardeerd, te weten: VoorZorg, MIM, 12-Ways, VHT, CCPC, Opvoeden & zo, SU Family Development Program</p> <p>Voor gezinsproblemen zijn er 26 interventies, waarvan voor internaliserende problematiek 10: Beeldcommunicatie, CODIP, Big Brother Big Sister, Brainpower, Children Support Group, Coping Cat, Family Bereavement Program, CWSP, Stemmingmakerij en Omgaan met depressie, en voor externaliserende problematiek 16: SU Family Development Program, Triple P, High Scope, Houston PCDCP, Incredible Years, Kaleidoscoop, PCIT, PMTO, Beeldcommunicatie, Big Brother Big Sister, Brainpower, Earls court Social Skills Program, FAST</p>		<p>In 2007 in onderzoek zijnde interventies (PMTO, Bemoeizorg e.d.) en puur NL-programma's (Stevig Ouderschap) met alleen studies op interventieniveau zijn bij de interventies niet meegenomen</p> <p>Alleen (korte) indicaties van kosteneffectiviteit in buitenland, geen NL-studies</p>
--	--	--	----------------------	---	---	--	--	---

						<p>Track, Praten met kinderen, ATP en First Step Program</p> <p>Daarnaast zijn er nog 15 interventies met evidentie voor toepassing op school: Success for All, Piramide, PATHS, Penn Prevention Program, PMHP, Set C, SMAAP, SIT, PAD, Anger Coping, Coping Power Program, Taakspel, MPE, Peer Coping Social Skills Training, Social relations Program.</p>		
<p>Wise, S., Silva, L. da, Webster, E. en Sansen, A., 2005</p> <p><i>The efficacy of early childhood interventions.</i> Melbourne: Australian Institute of Family Studies.</p>	A1	Review	Data van 108 vroegtijdige, publieke interventieprogramma's	Identificatie kosteneffectieve vroegtijdige interventies	Kosten-batenanalyse volgens gedefinieerd design	<p>Er zijn acht effectieve interventieprogramma's met uiteenlopende kosteneffectiviteit geïdentificeerd: Perry Preschool Project, Bolivia Integrated Child Development Program, Chicago Child-Parent Centre, Carolina Abecedarian Project, Starting Early Starting Smart, Florida Family Transition Project, Triple P Positive Parenting Program, Elmira Prenatal and Early Infant Project (VoorZorg)</p>	AUS	<p>Van de 108 onderzochte interventies hebben er 32 effectieve uitkomsten en bieden er 8 inzicht in de kosteneffectiviteit</p> <p>Twijfel aan generaliseerbaarheid wereldwijd van kosteneffectiviteitsstudies</p>

